

Posudek konzultanta diplomové práce

Jméno diplomanta: **Sabina Presová**

Téma: **Využití svěřenského fondu v obchodněprávních vztazích**

Rozsah práce: 135 782 znaků

Datum odevzdání práce: 22. 11. 2023

1. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma považuji za náročné. Předpokládá dobré zvládnutí obchodního práva i regulace svěřenského fondu. To je samo o sobě nesnadné - svěřenský fond je relativně novým institutem, kde řada otázek stále zůstává nevyjasněných. Navíc s ohledem na skutečnost, že úprava svěřenského fondu je transplantátem québecké fiducie, je potřebná rozsáhlá práce se zahraniční literaturou.

2. Formální a systematické členění práce

Práce je rozdělena do čtyř částí, které jsou doplněné úvodem a závěrem.

Poměrně rozsáhlý úvod představuje východiska pro zpracování diplomové práce a vhodně uvádí čtenáře do problematiky. Připomíná především, že svěřenský fond není obdobou trustu známého z *common law*, ale odpovídá québecké fiducii. Diplomantka v této souvislosti zdůrazňuje, že je proto třeba neustále zohledňovat zvláštní povahu svěřenského fondu spočívající v existenci odděleného a nezávislého vlastnictví. Diplomantka dále představuje tři možné náhledy na svěřenský fond, které se v české literatuře objevují. Krom toho je součástí úvodu vytyčení výzkumných otázek, představení postupu zpracování tématu a přehled využitých metod.

První část je označena jako Obchodněprávní potenciál fiducie a svěřenského fondu. Podstatná část je tvořena popisem rozhodnutí québeckého Nejvyššího soudu ve věci *Crown Trust Co. v. Higher* (1977). Diplomantka na tomto – z mého pohledu až zbytečně podrobně popsáném - rozhodnutí ukazuje, že původní úprava fiducie v québeckém občanském zákoníku se výrazně lišila od stávající úpravy (která se stala vzorem pro českou regulaci), neboť québecká fiducie byla využitelná jen jako nástroj bezúplatných převodů majetku formou darování nebo pořízení pro případ smrti. Významná je skutečnost, že nová úprava québecké fiducie účinná od 1. 1. 1994 výrazně rozšířila možnosti využití fiducie v obchodních vztazích. Konkrétní druhy jsou vymezeny v kapitole 1.1. Na to navazuje kapitola 1.2. věnovaná možnostem využití (českého) svěřenského fondu v obchodních vztazích. Diplomantka se v této souvislosti (poněkud nekoncepčně) zabývá i otázkou, zda má být poskytování služeb pro svěřenské fondy oborem volné živnosti a poukazuje na sdružování svěřenských správců v různých profesních organizacích. Z pohledu systematického není jasné, proč popis výše zmíněného rozhodnutí není zařazen pod bod 1.1 Druhy obchodní québecké fiducie (popř. jinak označené kapitole věnované québecké fiducii). Rovněž není zřejmé, proč je pojednání o québeckých svěřenských správcích (s. 19-20) zařazeno pod kapitolu 1.2.

Druhá část je věnována svěřenskému fondu v obchodním styku. Diplomantka představuje dvě možnosti, které se nabízí osobě usilující o realizaci podnikatelského záměru při eliminaci negativních dopadů podnikání na osobní majetek: kapitálovou společnost a svěřenský fond. V rámci podnikání prostřednictvím svěřenského fondu pak diplomantka otevírá řadu otázek. První z nich je, nakolik je svěřenský fond podobný obchodnímu záводу (kapitola 2.1). K tomuto srovnání vede diplomantku skutečnost, že jak obchodní závod, tak svěřenský fond je považován za účelově určené jmění bez právní osobnosti. Rozdíly spatřuje v tom, jak ostře jsou vymezeny hranice obchodního závodu (neostré) a svěřenského fondu (v okamžiku vzniku jasně ohraničené), zda může jmění existovat bez toho, aniž by bylo vlastněno subjektem práva (svěřenský fond nemá vlastníka) či v možnosti různých dispozic (možné u obchodního závodu, nikoliv svěřenského fondu). V rámci této části diplomantka řeší i otázku, zda lze následně měnit statut svěřenského fondu jinak než rozhodnutím soudu

(diplomantka se přiklání k závěru, že statut je neměnný). Uvedené srovnání zakončuje diplomantka (poněkud nešťastně umístěným, viz s. 36) závěrem, že svěřenský fond a obchodní závod nelze nijak ztotožňovat ani uvažovat o jejich zastupitelnosti. Kapitola 2.2 je věnována svěřenskému fondu provozujícímu obchodní závod. Pojednání je zahájeno otázkou, zda svěřenský fond lze považovat za podnikatele. Diplomantka dovozuje, že do svěřenského fondu je možné vyčlenit obchodní závod, aniž by svěřenský fond byl zřízen za podnikatelským účelem (2.2.1). Krom toho je možné vytvořit svěřenský fond za účelem podnikání, což diplomantka dovozuje jak z platné úpravy, tak z québecké předlohy (2.2.2). Dále je řešena otázka, zda je svěřenský správce podnikatelem, což diplomantka po rozebrání jednotlivých znaků neguje (2.3). Zároveň dovozuje, že podnikatelem není *stricto sensu* ani svěřenský fond samotný, neboť mu chybí právní osobnost. Část je uzavřena hledáním odpovědi na otázku, jaká entita (svěřenský fond, správce svěřenského fondu) získává oprávnění k podnikání.

Třetí část je zaměřena na vystupování svěřenského fondu v obchodněprávních vztazích. Diplomantka nejprve stručně shrnuje pravidla pro označení, pod kterým podnikatel vystupuje v právních vztazích (název, obchodní firma) a následně hledá pravidla použitelná pro svěřenský fond. Zvýšená pozornost je věnována označení québecké fiducie.

Čtvrtá část představuje možná využití svěřenského fondu. Diplomantka zde nabízí dvě netradiční možnosti. První z nich je řešení patové situace v kapitálové společnosti. Tato možnost se zdá na první pohled využitelná a je škoda, že jí diplomantka nevěnuje více pozornosti. Dále je pojednáno o konceptu „FUSA“ jako nástroje pro zajištění bydlení, kdy by se byty a domy, které připadly státu, stávaly součástí svěřenského fondu a byly poskytovány potřebným k zajištění jejich bytových potřeb. Koncept se zdá zajímavý, není nicméně zřejmé, jak souvisí s obchodněprávními vztahy.

Práce je zakončena relativně stručným závěrem.

Členění práce je spíše netradiční, odpovídá nicméně snaze diplomantky problematiku zkoumat z jiného úhlu, kdy se v práci soustředí na tři dílčí otázky (podnikání prostřednictvím svěřenského fondu, vystupování svěřenského fondu v obchodních vztazích, atypická využití svěřenského fondu), přičemž vynechává „tradiční“ aspekty (např. výhody a nevýhody svěřenského fondu ve srovnání s kapitálovou korporací). Pro čtenáře je nicméně na některých místech obtížně se v textu orientovat.

3. Vyjádření k práci

Celkově lze uzavřít, že práce obsahuje velké množství mimořádně zajímavých a cenných informací. To platí tím spíše, že diplomantka pracuje s původní francouzskou literaturou, což je spíše neobvyklé, neboť většina domácí literatury staví na anglosaských zdrojích. Negativem je, že tyto informace nejsou často vhodně systematicky uspořádané, resp. by je bylo vhodnější zařadit na jiné místo práce. Příkladem je pojednání o konceptu fiducie, resp. nové pojetí vlastnictví, které je zčásti součástí úvodu, zčásti se nachází v čtvrté části věnované označení québecké fiducie (s. 55-56). Díky množství informací se navíc čtenář snadno může v textu ztratit a jen obtížně hledat odpovědi na položené otázky. K dalším jednotlivostem viz i část 2. tohoto posudku. Ocenit je třeba kvalitně zpracovaný úvod, který není jen shrnutím obsahu práce (což je pro kvalifikační práce obvyklé), ale cenným vstupem do zkoumané problematiky.

4. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Diplomantka si v práci vytyčuje tyto výzkumné otázky: (i) určení, zda zákon skutečně předvídá a umožňuje provádění podnikatelské činnosti prostřednictvím svěřenského fondu, (ii) posouzení, kdo by v takovém případě vystupoval jako podnikatel a (iii) zda, popř. na koho by se měla použít zákonná pravidla pro identifikaci podnikatele (vše viz s. 7). Zároveň diplomantka zamýšlí představit dva unikátní způsoby využití obchodního svěřenského fondu (s. 8). Diplomantka na výše uvedené otázky v práci odpovídá, byť se někdy
---------------------------	--

	konkrétní odpověď v záplavě informací ztrácí. Cíle práce tak lze považovat za splněné.
Samostatnost při zpracování tématu	Není důvod pochybovat, že diplomantka vypracovala diplomovou práci samostatně.
Logická stavba práce	Byť jsou jasně položeny výzkumné otázky, systematika práce na některých místech není zvolena vhodně (podrobně viz výše bod 2).
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů, citace)	Využita je relevantní tuzemská literatura a judikatura. Zpracovány jsou cizojazyčné zdroje, zejm. původní québecké francouzské zdroje. Citace jsou provedeny důsledně a způsobem pro vědecké práce obvyklým.
Hloubka provedené analýzy	Hloubka provedené analýzy se v jednotlivých částech práce liší. Dostatečná je např. v části věnované srovnání svěřenského fondu a obchodního závodu, nedostatečná je potom zejm. ve čtvrté části věnované atypickému využití svěřenského fondu.
Jazyková a stylistická úroveň	Text je po jazykové a stylistické stránce převážně zdařilý. Gramatické chyby (interpunkce) se v práci vyskytují spíše výjimečně, častější je výskyt překlepů. Formální podobu práce kazí nadpisy umístěné na konci stránek (s. 15, 28) a označení paragrafů (§) na konci řádků (např. s. 37, 38, 48 apod.).

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Pokud osoba zamýšlí vykonávat činnost svěřenského správce podnikatelským způsobem (tj. předmětem jejího podnikání by byla správa majetku vyčleněného do různých svěřenských fondů), potřebuje k této činnosti podnikatelské oprávnění?
- Jak vykládat znak podnikání „životnostenským nebo obdobným způsobem“ (s. 43-44)?
- Diplomantka se v práci zabývá otázkou, zda oprávnění k podnikání má získat svěřenský správce (což odmítá) či svěřenský fond (což s ohledem na jeho chybějící právní osobnost považuje za nemožné) (s. 45-46). Komu je tedy oprávnění k podnikání podle stávající úpravy udělováno?
- Jak je to se zápisem fiducií do veřejné evidence? Zapisují se obchodní závody, nebo samotné fiducie (s. 56-57)?
- Diplomantka navrhuje zřízení svěřenského fondu jako možný způsob řešení patové situace v kapitálové společnosti. Jak zajistit, aby se podíly vrátily zpět do rukou společníků, budou-li si to (bývalí) společníci (nyní obmyšlení) přát?

6. Doporučení/nedoporučení k obhajobě a navržená klasifikace

Předloženou diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě, přičemž ji vzhledem k výše uvedenému navrhuji klasifikovat stupněm **velmi dobře**.

V Praze dne 23. 12. 2023